

AZ A₁ ADENOZIN RECEPTOR ANTAGONISTA FSCPX FELTÉTELEZETT EKTONUKLEOTIDÁZ INHIBITOR HATÁSÁNAK VIZSGÁLATA

Óvári Ignác¹, Erdei Tamás¹, Szekeres Réka¹, Takács Barbara¹, Szilágyi Anna¹, Viczján Gábor¹, Zsuga Judit², Juhász Béla¹, Szilvássy Zoltán¹, Gesztelyi Rudolf¹

¹ Debreceni Egyetem, Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet, Debrecen

² Debreceni Egyetem, Egészségügyi Menedzsment és Minőségirányítási Tanszék, Debrecen

Korábbi vizsgálataink során felvetettük, hogy a szelektív, irreverzibilis A₁ adenzin receptor antagonistának tartott FSCPX gátolja az extracelluláris adenzin képződést is, mivel csökkentette az NBTI (adenzín transzport gátló) által okozott interstitialis adenzin felhalmozódást. Ennek legvalószínűbb mechanizmusa az, hogy az FSCPX irreverzibilis ektonukleotidáz inhibitor hatással is rendelkezik. Jelen munkánk célja e felvetés további vizsgálata volt.

CPA (A₁ adenzin receptor agonista) illetve adenzin E/c görbékét vettünk fel izolált, ingerelt tengerimalac bal pitvaron natív állapotban, továbbá NBTI, PSB-12379 (CD73 gátló), illetve mindkettő jelenlétében (a kontrakciós erőt mérve).

Az NBTI csökkentette mind a CPA, mind az adenzin E/c görbájén a maximális hatást (E_{max}), míg előbbit jobbra, utóbbit balra tolt. A PSB-12379 önmagában nem befolyásolta sem a CPA-ra, sem az adenzinra adott választ, NBTI-vel együtt adva ugyanakkor mérsékelte az NBTI E_{max}-csökkentő hatását mindkét agonista E/c görbéjére, miközben mindkettőt balra tolt (az adenzinét csak jelzetten) a csak NBTI jelenlétében felvett E/c görbékhez képest.

Korábbi eredményeink szerint az FSCPX jobbra tolt az A₁ adenzin receptor agonisták E/c görbáját, ami jól interpretálható egy A₁ adenzin receptor antagonistá nagy receptor rezerv melletti hatásaként. Emellett azonban az FSCPX gátolta az NBTI E_{max}-csökkentő hatását is, míg az E/c görbékét balra tolt (a csak NBTI-kezelt E/c görbékhez képest). Ez utóbbi hatások nem magyarázhatóak az A₁ adenzin receptor antagonizálásával, de megegyeznek azokkal a hatásokkal, amelyeket a CD73 gátló PSB-12379 fejtett ki a CPA és az adenzin E/c görbéjére. Ez megerősíti korábbi feltételezésünket, miszerint az FSCPX az interstitialis adenzin termelés akadályozásával, tehát valószínűleg egy ektonukleotidáz gátlásával fejt ki azon hatásait, amelyek nem magyarázhatóak az A₁ adenzin receptor blokkolásával.

Témátámogatás: EFOP-3.6.2-16-2017-00009, TKP2020-NKA-04 (2020-4.1.1-TKP2020)

FSCPX: 8-cyclopentyl-N³-[3-(4-(fluorosulfonyl)benzoyloxy)propyl]-N¹-propylxanthine; CPA: N⁶-cyclopentyladenosine; NBTI: S-(2-hydroxy-5-nitrobenzyl)-6-thioinosine; PSB-12379: disodium N⁶-benzyl- α,β -methyleneadenosine-5'-diphosphate; CD73: ekto-5'-nukleotidáz, E/c: koncentráció-hatás